

bonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

15 Aôut 1928 No. 258

عامی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبوعمان: سہ ماہی [24 نسخہ]

تور کیا ایچون 2 بچق، خار ج ایچون
3 بچق، اعلا کاغذ لیسى 5 لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ثہوی »

تاریخ تأسیسی : 1904 - جنوہ

یکرمی اوچنچی سہ

نومرو 258 - 15 آگستوس 1928

كلير . آرسلان بيريجي بر آجلق ايله جنتك يابان صيفيرليني ،
بوزاغيلري اولايوب يئكله مشغول ايدي . يوزلرجه صيفير، بوزاغی
تلف ايئديكي حالحه حرصنى تسكين ايده يوردى .

(ابن الفارح) بو حاله تعجب ايدرك كندى كندينه :
— فسبحان الله ! دير ، اوتكى دنياده بر آرسلان ضعيف
بر قويون اله كپيرر ايسه اوني بيوك بر نعمت عدايدر ، كونلرجه
اونك كيكاريني كهيرمكله وقت كچيريردى . شو آرسلانك بو
اوبورلغنه نه معني ويرملى ؟
آرسلان سسويله مك الهامى ايله ملهم اولور ، شو يولده
جواب ويرر :

— اى اللهك قولى ! جنته كيرن انسانلره قازانلر طولوسى
يك تقدیم اولنيورده انسان ير وكوكك عمرى قدر اوندن يور ،
ينه دوغايور . نه او دوغايور ، نه ده يئكلر اكسيلور ! ايشته
بنده الله نه قسمت ايدر ايسه اوني اولايورم . اولاديغ حيوانلر
ديش و پنجه لرمندن آجي دوغايورلر . بالعكس اونلر اولامقدن
بن نصل بر خط ولدت دوغايورسهم اونلرده اولانقدن اوله
بر خط ولدت ايله متحسس اوليورلر . تكرر ديريلورلر ،
تكرر اسكي حاللرينه كايورلر . بو هپ قدرتلى اولان اللهك
لطف وعنايتى ايله در .

ليكن نيم كيم اولديغى بيلورميسكز ؟ بن مصر يولنده
بولان قاصده آرسلانيم . (عتبه بن ابى لهب) اوطرفه طوغرى
يله چيقديني زمان بيفير دعا ايتش ايدي :
— اى رم ! كوپكار كدن بر كوپكى اوكا مسلط ايت ،
ديشدى . [دوام ايديله جك]

زكى مغاضى

رجم (طاشلامق) مسأله سى

منزل كتابى (قرآنى) اجنيلره اخطار ابدن بن ايدم .
بر طاقم آرقداشلر ايله يمنه كيديور ايدك . مدينه دن كچدك .
اوراده « رشد و حكمت يولنى كوستيرر . معجز و حيرت ويريجى
بر قرآن ايشيتدك . اوكا ايمان كتيردك . البته رنزه اورتاق
قوشميه جيز » [۱] كندى قومك ياننه عودت ايدنجه كورديكى ،
ايشيتديكى سويله دم . اونلردن برچوق جاعتلر ايمان كتيرمك
ايچون قوشديلر . اونلر ايمان سوق وتشويق ايدن شى سماده
نه اولوب كچديكى آكلامق ايچون قولاق و يرلرك ياقيجى كوكبلر
ايله طاشلانلريدي [۲] .

(ابن الفارح) صورار :

— ييلد يزلر ايله طاشلامق (رجم) مسأله سى اسلاميتلاى
معروف اولدى ؟ يوقسه ده اول غرلرجه معلوم برشى مى ايدي ؟
چونكه بعضيلرى بونى اسلاميته اسناد ايدرلر .

اجنى — بو مسأله اسلاميتك ايجاد ايئديكى برشى دكلدر .
دها اول يتيش شاعرلرك شعرلرنده وارد اولشدر . (اودى) لك :
« محاربه ايچون آووجنده آتش صاچان بر قهر ن سوارينك
نزه آتدينى آتيش (قذف) شهابى كى » :

كشهاب القذف يرميك به فارس فى كفء الحرب نار
يتتى او قوماديكز مى ؟ دها سائر شعرلردن معلوما كز يوقى ؟
(ابن الفارح) اجنندن بر طاقم اشعار ديكلك دكدن صور
اوراده دها زياده طورمق ايسته مى . اجنى به وداع ايدر .

آرسلانك حكايه سى

يورومكه باشلار . يولده كيدر ايكن بر آرسلانه راست

ادبى شئونه

احمد هاشم — پيامى صفا بكار مصادمه سى

بو تعريفى يكانه ادبيات تعريفى اولارق قبول ايتمه
مجبورز ديهيم ؟ فقط هر حالحه ادبياتك پاييله بيله جك
تعريفلى اشاغى پوقارى بو تعريف دائرهمندن ديشارى
چيقاما ياجا قدر .

يوى رفيقلمزك ، صوك هفته ايچنده ، معتنا صحيفه لرني
طولودوران يازيلارى ديزن مرتب افنديلر محقق چوق
صيقيلمشلردر . بن نه احمد هاشم بكى ، نه پيامى صفا بكى
تخطئه ايتمه ي دريش ايتيورم . يالكنز احمد هاشم بك
كيي نثر و نظميله وبالخاصه چوق قوتلى نثريله واسلويله

(حكمدار و ادبيات) اسميله بك نفيس بر كتساب
يازمش اولان Victor Alfieri ادبياتى شويله تعريف
ايدنيور : اكلنديزهرك او كرتك انسانى احتساسلرى
تحريك ايتك يوكسانمك ، بواحتساسلرى عالى جنابانه
استقامتلره توجه ايتك صنعتى .

[۱] آيت كريمه : قل اوحى الى انه استمع نفر من الجن
فقالوا انا سمعنا قرآنا عجبا ، يهدى الى الرشدا فامناه ولن نشرك
بربنا احدا . [جن سورده سى]
[۲] وانا كنا نقعد منها مقاعد للسمع فمن يستمع الا ريحده
شهابا رصدا [جن سورده سى]

دیرم جوانی ویرم شدی؛ حاضران کولو شریک بر مصراع
اولماز هیچ اولماز سه بریت اولسون دیدکلرندن (فکرت) ده
لاز ایکن اصلی دونوب کرد اولدی؛
علت قافیه دن مرد اولدی،

شکلنده یقی اکال ایتشدی. ملت وملت حرث و حثی،
کوکل رلیکی وقوت برلیکی دیمک دکلدر؛ ایسته دیکی
قادر عرب، چرکس، کرجی، کرد آنا ویا ببادن
دنیا په کلمس اولسون اونک روحنک آنامی باباسی تورک
حریدر. شمس الدین سامی بک مرحوم خالص مخلص
بر آرنانود بابانک صابندن کلشدی. فقط تورک حرثنک
اولادی ایدی واونک تورک حرثه ایتدیکی خدمتی،
اباعن جد تورک اولان پک آز وطنداش ایضا ایتشدیر.
اولکی کونکی (جمهوریت) غزته سنک باشنده،
پارلاق بر اصابت و قوتله حمدالله صبحی بک، سسینی
یوکلتمشدی. حمدالله صبحی بک «احمد هاشم بک
کیلیزنی یالکز تورک جامعه سینه منسوب عد ایتک
خاطرمدن کچمز، یو کیلر عینی زمانده تورک حرثنک
حارثی وناشری و تورکک مربی» فکریسیدرلر دییوردی.
بوندن داها دوغرو، داها آغیر باشلی نه سویله نه بیلیر؛
قاجر ماضیه دوغرو بئس بطن تورک آنا بابا صایابیلیرز.
فقط بو صایاماماق تورکک ایچون قضیاً ضعف دکل
بالعکس قوت علامتیدر. بر عنصرک قدرت حیاتیه سی
تمشیل قدرتیله اولچولور. آمریقادا بر قاجر سینه قالان
آوروپالی و آسبالی مهاجرلرک ویا ساده جه تاجرلرک،
یالکز روحلرینک دکل، کیکلرینک، قفا طاسلرینک
بیله آمریقایا لاشدیغنه دقت ایتدم. 1902 ده اسویچرلرک
Bâle شهرنده طوپلانمش اولان سیونیست قونغرهنده
بالتصادف بولونمشم. اوصیرهده (بال) شهری (بابل)
شهری حالی آلمشدی و بومشاهده نی یاپماق اوراده بانا
میسر اولدی.

تورکیاده وطن پرورلک هیجاننک خالق اولان
بیوک ادیمز نامق کال مرحومک بیوک پدری آرنانود
اولماقلا معروفدر. نامق کال ایسه تورککلک ابدی لسان
هیجان و بلاغتیدر. ایکی هفته قادر اول شاعر اعظمز

ممتاز برادیک و بیامی صفا بک کی باشنک نسبة کوچوک
اولماسنه رغمارومان یازماقده کی ولودیت و مهارتیله «حیز
برحکایه نویسمزک مناظره لرده کوستردیکلری لاقیدیدن
متولد حزن و تأثری کوسترمک ایسته یوم.

Symboliste شاعرلرک «پارناسین» شاعرلره
مدحش مصادمه فکریه لری دورنده (پاریس) ده ایدم.
بونلرک پک چوغیله ده اوزمان معارفهم واردی. یکدیگرلری
علملرنده مجموعه لرده یابلم آتشی آچارلاردی، بونلر
یکدیگرلری اوزهرینه آتس آچارلاردی فقط مزبله دن
برجوق شیلر طوپلایارق یکدیگرلرینک یوزینه آتمازلردی.
Jean Moréas نام مستعار آلتنده بیوک بر شاعرلک
شهرتی قازانان و فرانسه نک سه نبولیست شاعرلرینک اک
ایله ری کلنرندن اولان ذات (آتسه) ده دوغمش بر یونانی
ایدی که حقیقی آدی Papadimantopoulos ایدی. مجموعه لو،
یومی غزته لر بونلرک مهاجمه قلمیه لری ایچون طارکلردی؛
بوعطشی تسکین ایتک ایچون اوچ بش صحیفه لک «پامفله»
لرده نشر ایدرلردی.

J. Moréas، هیچ بر «پارناسین» فرانسر
شاعری، «ای» پالیقاریا» سنک ادبیات ساحه سنده
ایتمک یوق سنی بلدیله سپورکسیله سوپوروب یونانستانه
آتمالی» دیمک فکری حوصله ادبیه اصلا اوغرا اتمادی.
(پاریس) لی شاعرلر قارشیلرنده فرانسر حرثنک همه سنی
امهرک بیومش بر فکر و حسن چو جوغی بولیورلردی.
بیامی صفا بک اوغلمزک احمد هاشم بک برادرمنز
«یاسیدی» دیهرک عرب دوغماسنی یوزینه بر قاره کی
سورمک ایسته مه سی نه قادر آز نریه ایسه احمد هاشم بکک
توفیق فکرت بک مرحومک ملاطفه شاعرانه قیلمندن
اولاراق مرحوم آرقاداشم اسماعیل صفا ایچون سویله دیکی
بریتی استعمال ایله تعرضه کچمه سی ده تراکنه اوقادار آز
موافق در فکرنده میم.

برکون صفا بک، فکرت «بن سندن اول اولور سه
مزارمک طاشنه نه یازارسک دیغمه سی اوزهرینه (فکرت)
ده همان

وطن پرورانه خطابه‌لری فرانسز بلاغتنك شاه اثر لرندن برینی تشكیل ایدر . فرانسز اوغلو فرانسز اولان Victor Hugo بك (نقی اولونمادن اول ، نفی انساننده ، نفی دن صوكر) آدلی واوچ بیوجك جلدلك خطابه‌لری بو اسرائیلی الاصل فرانسز (غامبه‌تا) نك آتشلی ومشتعل نطق‌لری یاننده صوئوق وسونوك در .

هرایکي مهاجم بك سوزلری معذور کوردسونلر وباشمك ماتم ناجی اولان آق صاحب‌لرینه باغیشلا سینلر . ادبانك اقدم واقفس وظیفه‌سی بيم بیلدیکمه کوره توحید قلوب در ، تقریق قلوب دكل ! ادبا بونی یا اقدده تراخی ایتسه ده حقیقی ادبیات چوق وظیفه شناس در ، او بونی یا باجاق و کزینسه ظهیر اولمادق دن باشقا صمدانی ایشی کوجلشدیرنلری آز چوق محجوب ایده جکدر .

7 آغستوس 1928 اجتهاد نهوی عبدالله هودت

وافتحار تاجمزه عبدالحق حامد بك افندی (ماچقه پالاس) ده بیوك پدرینك والده سنك باباسی ناجی افندی اسمنده مهتدی بر بلغار یاخود روم اولدغی سویله یورلردی ؛ آناری طوبلاماق و نشر ایتك امرمجانی درعهده ایدن عبدالحق شناسی بك افندی بونی نوط ایدیوردی . بوندن دولایی بیوك استادمنر داها آزمی تورك اولماق لازم كلیر ؟ (پاریس) ك ، 1870 - 1871 ده ، آلمانلر طرفندن محاصره سی ائسانسند (پاریس) دن بالونله یو كسه له رك و خط محاصره نك اوستندن اوچاراق (تور) شهرنده کی قوه مدافعه یی تنظیم ایتك کیی خارق العاده خدمتله ایضا ایدن Léon Gambetta یهودی اولدغی حالده اوکا یهودی دیمك ، Chauvin افندیك مملكتنده بيله ، كیمسه نك خاطرینه كله دی ! .

Léon Gambetta بك اون معظم جلد تشكیل ایدن

رباعیات (عمر خیام) دن منظوم ترجمه‌لر

رادیو ...

کیجه نك ائتکني ایشغیله بیردی آی !
بویه زمان بولونماز ، شراب ایچ ، غنیمت صای !
قبرینه یاغدییر نورینی صوكر ابرای ؛
شراب ایچ ، صاحب‌لریکی آی کیی کوکسه یای !

★

چو چوق اولدق ، اوطوردق خوجه بك اوكنه دون ؛
صوكر ا خوجا کچیندك ، غرورلاندیق اوچ بش کون ..
سوزك صوكنی دیکله ؛ یزه نه اولدی ، دوشون !
آقان صوکی کلدك ، یل کی کجك بوتون !

★

او شهوت اویندیران آیه بر جیلا ووردك ،
کزله لککنی صاقیم صاحب‌لرله طوتوشدوردك !
صوكر ، آی یوجه تا کری ! اوکا باقا ، بوبوردك ؛
بارداغی دوکمه دیمك ، باش آشاغی طوتودوردك !

فیصله الله صاحب

علم ، فن کچه سیله آقتاردم دیکلری
کچیردم قطره قطره ذکالك انبیکه ندن ..
فلسفه دلیل اولدی .. کشف ایلهدیم بوکون سن
اسکندرک حضر دن ایسته دیکی جوهری ! ..

اوجوهر موسی لرك سحريله توأم اولدی .
ضیاسی تشریح ایتدی هر کیزی حقیقی .
شعله سنده اوقوندی اشیانك طبیعی ..
خسته لرك باشنده عیسی بن صرام اولدی !

بندیم اونك کوپنه کوکده معراج ایلهدیم ..
آقتدم وولقانلاری شهرلرك باشنه ..
حقك خزینه سنی خلقه آماج ایلهدیم ،
ییلدیزلری قلب ایتدم رجم ؛ نکبت طاشنه ؛

ینه بو نور ایدیکه بایلمشدی موسای ،
برآؤدر ایلهمشدی قوب قوری برعصای ..
خلقتك اسرارینی فاش ایتدی انسانلره ؛
یکی بر دین خلق ایتدی دیندن آکلایانلره .